

ANTANAS ŠKĖMA

BALTA DROBULĖ

ANTANAS ŠKĖMA

BALTA DROBULĖ

Romanas

OBUOLYS

*Palaiminti idiotai, nes
jie yra laimingiausieji
žmonės žemėje.*

*Didžiausioji išmintis lyg
kvailumas; didžiausia
gražbylostė lyg mikčiojimas.*

Lao Dzė

*Lapių vargonininkas mikčiojo
kalbėdamas, bet giedojo jis
gražiai.*

Iš žmonių pasakojimų

ĮVADAS

B. M. T. *Broadway line**. Ekspresas sustoja. Antanas Garšva išeina į peroną. Šešios iki keturių popiet. Jis žingsniuoja apytuščiu peronu. Dvi negrės žaliom sukniom stebi išeinančius. Garšva užtraukia škotiškų marškinių ziperį. Šąla rankų ir kojų pirštai, nors rugpiūčio mėnuo New Yorke. Jis lipa laiptais aukštyn. Blizga išblizginti mokasinai. Ant dešinio mažojo piršto – auksinis žiedas, motinos dovana, senelės prisiminimas. Žiede išgraviruota: 1864 metai, sukilimo metai. Šviesiaplaukis bajoras pagarbiai suklupo prie moters kojų. Gal aš mirsiu, gerbiamoji poncia, jei žūsiu – paskutiniai mano žodžiai bus – aš jus myliu, atleiskite už drąsą, aš myliu tave...

Garšva eina požeminiu koridoriumi. Į 34-tąją gatvę. Vitrinose stovi manekenai. Kodėl neįrengia panoptikumų šitokiose vitrinose? Sakysim, vaškinis Napoleonas rymo užkišęs ranką už atlapo, o šalia jo – vaškinė mergaitė iš Bronxo. Suknios kaina tik dvidešimt keturi doleriai. Tik tik tik tik. Širdis per greit plaka. Noriu, kad sušiltų rankų ir kojų pirštai. Negerai šalti prieš darbą. Mano kišenėje tabletės. Tvarkoj.

* Viena iš Niujorko požeminio geležinkelio linijų.

Daugelis genijų sirgo. *Be glad you're neurotic.** Knygą parašė Louis E. Bisch, M. D., Ph. D**. Du daktarai viename. Dvigubas Louis E. Bisch tvirtina: Aleksandras Didysis, Cezaris, Napoleonas, Michelangelo, Pascalis, Pope, Poe, O. Henry, Walt Whitmanas, Moljeras, Stevensonas – neurastenikai. Sąrašas įtikinąs. Pabaigoje: dr. L. E. Bisch ir Antanas Garšva.

Ir Antanas Garšva pasuka dešininę. Vėl laiptai. Per daug laiptų, jie kartojasi. Siurrealizmas žlunga? Tegul. Aš pastatysiu šventos Onos bažnyčią *Washington* skvere (tesiunta Napoleonas, norėjęs ją perkelti į Paryžių), ir į vidų įeis dailios vienuolės su geltonom žvakėm nekaltose rankose. Elena matė, kaip iš Vilniaus 1941 metais vienuolės vežė bolševikai. Jas vežė nuvalkiotame sunkvežimukyje, toji gatvė nelygiai išgrįsta, sunkvežimukas kratė, ir stačios vienuolės griuvinėjo, jos nebuvo sportininkės. Kampuose stovėjo sargybiniai ir šautuvų buožėmis stumdė ant jų virstančias vienuoles. Vienai jie praskėlė kaktą, ir vienuolė nenušluostė kraujo, gal ji neturėjo nosinės.

Antanas Garšva, pro „Gimbels“ konfekciono stiklines duris, išeina į gatvę. Jis prilaiko duris, kol prasmunka šlakuota mergina, krūtys aiškiai dirbtinės, šešiasdešimt septyni centai pora. Jis jos nebematys. Elena – jis jos nebematys. Elena, aš tau padovanosiu kameolio žiedą ir užmirštą tramvajaus vaгонą *Queens* aikštėje. Elena, tu man nulipdysi bajoro galvą, ji namo karnize, Pylimo gatvėje, Vilniuje. Elena... nenorėk, kad verkčiau.

Antanas Garšva eina trisdešimt ketvirtąja. Į savąjį hotelį. Štai užkandinė. „7 UP“, „Coca-Cola“, sendvičiai su kumpiu, sūriu; itališki su saločiais. Štai krautuvė. Stiprūs batai iš

* Džiaukis, tu esi neurotikas (*angl.*).

** Medicinos daktaras (*Medicinae Doctor*), filosofijos daktaras (*Philosophiae Doctor*).

Anglijos, languotos kojinės. Elena, tau padovanosiu kojines. Tu nesi tvarkinga, tu kreivai užmauni kojines, siūlė nusisukusi, numauk jas, numauk. Aš pats užmausiu nupirktąsias. Stangriai. Elena, man patinka kartoti tavo vardą. Prancūziško valso tempe. Ele na Ele na Ele na Ele na Ele na a. Truputėlis gaudulio, truputėlis skonio, *esprit**. Pangloss buvo metaphysicotheologicocosmonigologijos profesorius. Akmenys reikalingi tvirtovėms statyti, skelbė jis. Keliai yra susisiekimu priemonė, skelbė vienas susisiekimu ministeris. Tavo vardas reikalingas tave prisiminti. Viskas išmintinga. Noriu vėl bučiuoti tave. Išmintingai. Tik į lūpas, tik į lūpas. Aš nubrėšiu magiškąją kreidą Tristano ir Izoldos kardą ant tavo kaklo. Žemiau kaklo tavęs nebučiuosiu. Tik tik, tik tik. Dėkui Dievui, jau nebešąla rankų ir kojų pirštai. Ele na Ele na Ele na Ele na Ele na a. Štai ir mano hotelis.

Antanas Garšva įeina pro duris *for employees***, jis mosteli ranka watchmanui*** stiklinėje būdelėje, jis ištraukia iš juodos lentos baltą kortelę. Kortelėje – pavardė, *elevator operator*****, dienos, valandos. Cakt, išpunchiuoja laikrodis metalinėje dėžutėje. Keturios valandos ir viena minutė. Širdis tik, laikrodis cakt. Watchmenai vaikščioja naktimis, pasikabinę ant pilvų laikrodžius odinėse makštyse ir punchiuoja laiką. Hotelio užkampiuose įmontuoti plieniniai stiebeliai. Cakt – išpunchiuota. Laikrodis lyg kekšė vaikščiojanti per namus. Po dviejų valandų watchmanas gali surūkyti cigaretę, ir laikrodis ilsisi ant jo nudribusio pilvo. Mano pilies miręs saulės laikrodis miega ant smėlio, – rašo lietuvis poetas.

* *Esprit* (*pranc.*) – gyvas protas, sąmojis.

** Tarnautojams, darbuotojams (*angl.*).

*** Sargui, budinčiajam (*angl. watchman, pl. watchmen*).

**** Liftininkas.

Antanas Garšva lipa laiptais žemyn į rūsį. Jis sutinka negrą, kuriam ledams gaminti mašina nutraukė dešiniąją ranką iki alkūnės. Negras klausia.

„Kaip gyveni?“

Garšva atsako.

„Gera, o tu?“

Negras neatsako ir lipa į viršų. Vieną kartą jis staiga pajuto karštį, ranka nukrito ant ledo gabalo, turbūt, ranka sušildė ledą. Šis negras – fanatikas. Ledui paaukoti nuosavą ranką? Herojiškas žygis. Negrui moka dolerį ir keturiolika centų į valandą.

Antanas Garšva eina rūsio koridoriais. Pasieniais išrikiuotos skardinės statinės. Šildomieji vamzdžiai išrangyti lubose. Jie pasiekiami ranka. Nėra reikalo. Pirštai šilti. Kraujo transfuziją atliko pats organizmas. Leonardo da Vinci be reikalo domėjosi anatomija. Geriau jis būtų nutapęs dar vieną „Paskutinė Vakarienė“, ant drobės vakarienė nepelytų. Geriau aš būčiau nenuėjęs į taverną ir nekalbėjęs su simpatingu Elenos vyru.

*Kad įmanyčiau,
Pusiau dalyčiau
Žalių raštų žiurstelius.*

Antanas Garšva įeina į nusirengiamąją patalpą. Jis junta pažįstamą smarvę. Pirmame ruime – išeinamoji. Tik pertvarelėmis atidalytos sėdynės, ir, jei gretimojoje tupi kaimynas, matai jo batus ir nusmukusias kelnes. Čia pat praustuvai ir veidrodžiai. Hotelio instrukcijose pažymėta: tarnautojas privalo būti švarus ir glotniai susišukavęs. Uždrausta nepaklusni poeto garbana. Dar uždrausti geltoni batai ir rūkymas tose patalpose, kuriose sutinkami hotelio lankytojai. Aš prisimenu

senelio kapeliono žodžius mums, vaikučiams. „Štai pavyzdys se. Vaikutis se, gražutis se, švarutis se, nusiprausęs se“. O, kaip mes neapkentėm pirmojo mokinio!

„Ko toks liūdnas šiandien, Tony?“, – klausia keltuvininkas Joe. Jis stambus ir rausvas vaikinys. Jis sėdi ant suolo ir sklaido „Fausto“ klavirą. Jis mokosi dainuoti baritonu.

„Aš turiu apleisti jau...“, – sudainuoja Antanas Garšva.

„Šitaip prasideda lietuviškai Valentino arija.“

„Muzikali kalba“, – sako Joe.

„Štai ir esu lietuvių tautos ambasadorius“, – galvoja Garšva.

Dešinėje – durų anga ir anapus žalios spintelės drabužiams. Antanas Garšva atrakina savąją ir atitraukia škotiškų marškinių ziperį. Jis nusirengia iš lėto. Valandėlę jis vienas. Jei nebūtų Vilniaus, Elena nepasakotų apie jį. Jei nekybotų sienoje moteris (jos rankoje smuikas lyg maldaknygė, jos plaukai palaidi ir mėlyni), aš nekalbėčiau apie ją. Ir aš neišgirsčiau legendos apie klavesiną ir nebūčiau tardomas teisėjų. *Ein alltäglicher Vorgang, A hat mit B aus H ein wichtiges Geschäft abzuschliessen...** ir taip toliau. Trikampis: žmona, meilužis, vyras. Sulietuvėjęs aktorius mostelėjo rankute ir ištare „Buridano asile“: „Esu meilužis!“ Kas man yra šiandien? Vaizdas seka vaizdą. Gal praryti tabletę? Šiandien sekmadienis, šiandien sunki darbo diena.

Antanas Garšva nukabina keltuvininko uniformą. Mėlynas kelnes su raudona siūle ir burokinės spalvos švarką su mėlynais atlapais, „auksinėmis“ sagomis, pintais antpečiais. Švarko atlapų kampuose blizga numeriai. 87 iš kairės, 87 iš dešinės. Jei svečias nepatenkintas keltuvininku, jis gali, prisiminęs numerį, įskusti jį starteriui**. „87 kalės vaikas, 87

* Kasdienišką dalyką. A su B iš H reikia sudaryti svarbų sandėrį (*vok.*).

** Dispečeriui (*angl.* starter).

užkėlė mane keturiais aukštais aukščiau, 87 87 87, aš sugaišau dvi minutes šioje dėžėje, prakeiktas kalės vaikas 87!“ Smagu koliauti skaičių. Smagu operuoti skaičiais. 24035 į Sibirą. Smagu. 47 žuvo lėktuvo katastrofoje. Smagu. Parduotos 7 038 456 adatos. Smagu. Šiąnakt Mister X buvo laimingas 3 kartus. Smagu. Šiandien Miss Y mirė 1 kartą. Smagu. Šiuo metu esu vienas ir prarysiu vieną tabletę. Ir man bus smagiau. Antanas Garšva susiranda kelnų kišenaitėje geltoną ir pailgą celiulioido šovinėlį ir praryja jį. Jis sėda ant pamestos dėžės ir laukia. Tik tik, tik tik – mano širdis. Mano smegenyse, mano gyslose, mano svajonėje.

*Lineliai, liniukai,
Lino žiedas, ai tūto,
Lino žiedas, ratūto –
Linoji, linoji, tūto!
Lino žiedas, ai ratuto!*

Daktaras Ignas mėgsta lietuvių liaudies dainas. Jis cituoja posmus peršviesdamas ligonį, badydamas jį švirkšto adata, rašydamas receptą, spausdamas ranką. „Lino žiedas, ai ratuto, tikėsimės, jūs ateisite sveikesnis ketvirtadienį.“ Liaudies dainų pamėgimą daktarui Ignui įkvėpė Garšva vokiečių Kaune. Daktaras Ignas ir pats sukuria kokį eilėraštį, belaukdamas pacientų. Jis ilgai tariasi su Garšva dėl kiekvienos strofos. Jo apskritas veidelis sušvinta merginos rausvumu, kai jis išgirsta komplimentą. Jo eilėraščiai nepretenzingi, eilėraščiai sau. Daktaras Ignas jų nespausdina. Jis skaito juos Garšvai ir savo tėvui, kuris vos paskaito laikraščius.

Antanas Garšva aplankė daktarą Igną prieš dvi savaites. Ir vėl šonkauliais rentgene; vėl išsibraižo širdies zigzagai slenkančioje juostoje; ir vėl nuoga ranka apvyniojama guma; ir

pakyla gyvojo sidabro stulpelis iki kraujo nuspręsto skaičiaus; ir vėl stebimos akys.

„Vai tu, rugeli, vai tu siūbuonėli“, – tarė daktaras Ignas, kai juodu susėdo kabinete, prie rašomojo stalo, vienas priešais antrą. Antanas Garšva laukė sprendimo. Daktaras Ignas tylėjo. Jo angeliška galvutė nusviro, spindėjo geltoni plaukai ant plačios kaukolės, dvi liūdnos raukšlės nubėgo pagal nosį, ir raginių akinių veidrodžiuose atsispindėjo subizantintas Garšvos veidas. Tyloje rūko cigaretės. Supilkėjo spalvoti pieštukai, sukaišioti į beisbolo sviedinėlio imitaciją.

„Laukiu tavo naujo eilėraščio“, – tarė Antanas Garšva. Daktaras Ignas nusiėmė raginius akinius ir padėjo juos ant receptų knygutės. Jis mirkčiojo kaip ir daugelis trumparegių.

„Aš neparašiau“, – tarė jis liūdnai.

„Kodėl?“

„Ar tu galėtumei nedirbti kurį laiką?“ – paklausė daktaras Ignas.

„Ar reikalas rimtas?“ – paklausė Garšva.

„Nėra tragiškas, bet...“

„...bet aš pareinu ant dvaro ir sutinku močiutę su dviem šviesiom žvakelėm“, – garsiai prisiminė Garšva. Ir tyliajame prisiminime grįžo vasaros vakaras, ežeras, geltonos vandens lelijos, tolstąs karvių baubimas, nudegusios Jonės kojos baltuose bateliuose ir daina dar iš toliau. Vakaras Lietuvos užkampyje, kurio turtingiausias gyventojas buvo žydas Milleris, pardavinėjęs sardines iš Kauno.

„Gali precizuoti?“

„Nėra taip tragiška. Ateik poryt, apžiūrėsiu tave dar kartą ir precizuosiu. Jei tavo piniginiai reikalai prasti, aš padėsiu.“

Daktaro Igno galva dar labiau nusviro ant krūtinės.

„Norėčiau dirbti iki trečiadienio. Būtų apvalus čekis“, – tarė Antanas Garšva.

„Bandyk, bet būtinai ateik poryt.“

Garšva pakilo ir nuėjo į duris. Prie durų juodu spustelėjo rankas.

„Uloj, bite, uloj, kadijėle!“ – tarė Garšva.

„Bičiute, bitele – kadijo! Laukiu tavęs poryt“, – atsakė daktaras Ignas.

Dabar Garšva žvilgterį į rankinį laikrodį. Penkiolika minučių iki starto. Nėra taip tragiška? Nėra tragedijų šituose metuose. Užsilikusiųose New Yorko teatruose rodomos pjesės ir komedijos. Koturnai rodomi muziejuose. Drabužių spintelėje kybo škotiški marškiniai ir rudos kelnės. Sumodernintas Johann Strauss – ši keltuvinininko uniforma. Operetinėje uniformoje gali susirgti žmogus, kurio numeris 87. Aš nenuėjau poryt pas daktarą Igną. Kitą dieną iškviečiau telefonu Elenos vyrą ir mudu susitikome Stevenso tavernoje. Gal man spjauti į darbą, nusivilkti uniformą ir aplankyti daktarą Igną? Man nejauku. Nusilupusių spintelės durų kontūrai lyg milžiniška ausis. Kas uždraudė siurrealizmą lietuvių literatūroje? Gal Mažvydas? Kaukus, Žemėpatis ir Lauksargus pameskiet, imkiet mane ir skaitykiet. Negaliu nusivilkti uniformos. Esu lietuvis kaukas iš Johann Strausso operetės. Imkiet mane ir numarinkiet ir tatai marindami permankykit. Nėra tragedijų šituose metuose. Yra nusilupinėjusios spintelės durys, dėžė nuo „Coca-Cola“ keliolika minučių iki starto. Tik, tik, tik – mano smilkinyse, mano gyslose, mano svajonėje. Imkiet mane, bičiute, bitele, kadijo! Celiulioido šovinėlis ištirpo, kartūs milteliai apkutojo smegenis. Jau ir ramiau, jau ir smagiau 87-jam. Skaičių apvožė cheminiu gaubtu. Elena, aš nepadovanosiu tau kameolio žiedo ir užmiršto vagono *Queens* aikštėje. Elena, man vis tiek, tuoj bus visiškai vis tiek.

1

Dieną ramu Stevenso tavernoje. Už kampo gyva *Bedford Avenue*, ir atsitiktiniai gėrėjai retai teužsuka. Stevenso (Steponavičiaus) klientūra – darbininkai. Jie užgriūva vakarais ir savaitgaliais, o nupenėtame ir prityrusiame Stevenso veide įsižiebia paslaugioji šypsena. Ir mechaniškai juda rankos ir mechaniškas išsprūsta sąmojis, ir Stevens mechaniškai linguoja galvą, jei tenka paguosti nelaimingą gėrėją.

Dešimtą valandą ryto Stevens skaitė *Daily News* tuščioje tavernoje, kai pro duris įėjo Antanas Garšva. Stevens mėgo šį liekną, linkterėjusį, šviesiaplaukį vyrą. Jis dažnai užsukdavo dienos metu, jo balsas buvo malonus, jis nemėgo girtis ar skųstis. Stevensui tiko dieninio kostiumieriaus* santykis su juo. Beplepėdamas su Antanu Garšva, Stevens juto, kad jo paties gyvenimas teisingai surėdytas.

Antanas Garšva vėl matė pažįstamus daiktus ir žmogų. Šviesius staliukus, užklotus rausvomis languotomis staltiesėmis, dar tebešvarias grindis. Švytėjo iššveistas baras, veidro-džiai, raudona aukštų kėdžių cerata, televizijos aparatas lubų kertėje, grojamoji mašina, švytėjo gėrimai buteliuose. Ir tik

* Kliento, lankytojo (*angl.* customer).

senų boksininkų snukiai dulkinį kabojo sienose lyg nevalomos relikvijos.

Antanas Garšva vėl juto lengvą, neišgarinamą net praveriais langais alaus ir šlapimo kvapą, jis išgirdo *Daily News* čezėjimą, jis tarė:

„Sveikas, mister Stevens!“

„Sveikas, mister Garšva!“

Smuklininko veide įsižiebė pats švelniausias paslaugiausios šypsenos variantas.

„Motina užsmaugė paduška trijų metų vaikelį, o pati išsoko pro langą iš ketvirtojo aukšto. Tai atsitiko Bronx“, – maloniai painformavo Stevens.

„Tolokai. Gal „*White Horse*“?“

„Ar kokia gera žinia, jei geri *scotch*“?“ – paklausė Stevens.

„Čia netrukus ateis dar vienas kostiumierius. Mudu kalbėsime. Svarbus biznes.“

Garšva sėdėjo prie baro. Jis matė savo veidą veidrodyje, butelių apgaubime. Šviesus ir pablyškęs, ir tamsūs poakiai, ir melsvos lūpos. Ši atspindinti kaukė prašyte prašėsi nuimama ir suglamžoma.

„Gera tavo karčiama, Stevens. Pirkčiau tokią.“

„Taupyk, o aš tau parduosiu karčiamą“, – tarė Stevens, pildamas *scotch* iš kliuksinčio butelio.

Skubus gurkšnis ir greitas alsavimas, rausvi rutuliukai skruostų kauluose. „Šis vaikinys nėra sveikas“, pagalvojo Stevens.

„Jei man seksis, pradžiai įsiprašysiu partneriu“, – tarė Antanas Garšva.

* „Baltasis žirgas“ (viskio markė).

** Škotišką viskį.

„Įpilk.“

„O. K. Yea...“

Saulės ketvirtainiai atgulė grindyse. Sužerėjo grojamosios mašinos gaubtas – stiklinis burtininko rutulys: jame išsigaubė tavernos vidus, ir ištyso perspektyva, tolimos durys, tolimas gatvės nujautimas. Ir nuožulniame sverdėjime sustingo baldai ir žmonės. Antanas Garšva prarijo antrąjį gurkšnį. Padūmavo veidas veidrodyje ir sublizgėjo akys. „*Excited, excited*“, jis trina delnais barą, dingtelėjo Stevensui. Baltas šuneliokas pasitrynė anapus durų ir nubėgo iškėlęs uodegą. Ant baro gulėjo daimai ir nikeliai; graža – ne tuoj pat sužeriama į kišenę.

„Malonus oras“, – tarė Garšva.

„Yea. Jau nebešilta“, – sutiko Stevens.

Elenos vyras atidarė tavernos duris. Plačių pečių, tamsiais plaukais, mėlynom akim, seniai glaistytu pilku kostiumu, sportiniais marškiniais, išsikišusiu smakru, atkaklus ir liūdnas lyg paklydęs centauras. Jis laukė prie durų. Garšva nuslinko nuo kėdės. Elenos vyras laukė kiek pasviręs į priekį, ir jo trumpai kirpti, šiurkštūs plaukai pūpsojo karingai susišiaušę. Garšva žengė keletą žingsnių. Juodu stovėjo vienas prieš antrą, kol akimis nutarė nespausti rankų. „Jei bus kumštynės, gaus Garšva“, nusprendė Stevens.

„Sėskime“, – tarė Garšva. Juodu pasirinko staliuką prie grojamosios mašinos.

„Ką gersite?“

„O ką jūs geriate?“

„„*White Horse*“. Užsakyti?“

„Aha.“

* Gerai, taip (*angl.*).

** Susijaudinęs (*angl.*).

„Du“, – ir Garšva iškėlė du pirštus.

„Ir dvi stiklines selterio.“

Šuneliokas grįžo, vėl pasitrynė į tavernos duris ir dingo. Stevens atnešė stikliukus ir stiklines, o apėjęs barą – pasiėmė *Daily News*. Laikraščio čežėjimas ir greitas Garšvos alsavimas valandėlę tebuvo vieninteliai garsai tavernoje. Elenos vyras įsipylė *scotch* į stiklinę su selteriu.

„Aš nemaišau“, – pažymėjo Garšva.

„Žinau“, – tarė Elenos vyras.

Garšva kilsterėjo vokus.

„Man sakė Elena.“

„Ji pasakojo apie mane?“

„Ji prisipažino.“

Elenos vyras ramiai siurbė savo gėrimą.

„Buvau nutaręs jus užmušti.“

„Buvote nutaręs?“

„Buvau. Bet apsigalvojau. Meilė stipresnė už mirtį, ar ne? Jūs geriau žinote, jūs poetas.“

„Kvailas reikalas. Aš iškviečiau jus... nes esu priešingos nuomonės.“

Elenos vyras staigiai pastatė stiklinę ant stalo. Keli gėrimo lašai išsiliejo ant rausvos staltiesės.

„Mirtis stipresnė už meilę“, – tarė Garšva.

„Esu tik inžinierius“, – pasakė inžinierius.

„Ir nemoku miglotai. Paaiškinkite.“

„Jei bus kumštyinės, pagelbėsiu Garšvai“, nusprendė Stevens.

„Vakar aplankiau savo daktarą.“

„Žinau. Jūs vakar apalpote.“

„Ji jums viską papasakojo?“

Garšva prarijo trečią gurkšnį. Perbraukė delnu lūpas. Jis stebėjo inžinierių, tarytum anas būtų kunigas, skirias atgailos

poterius. „Man nepatinka, kad Garšva bijo“, supyko Stevens ir pravertė *Daily News* lapą. Į taverną įėjo apdriskusi, nenu-siskutusi žmogysta ir pareikalavo alaus stiklo. Tyla išsisklaidė. Pasigirdo tolimųjų automobilių dūzgesys, ataidįs iš *Bedford Avenue*.

„Aš panorau Elenos. Ji nesutiko. Mudu prakalbėjome kiaurą naktį. Būkite ramus, ji ištikima jums. Ji myli jus.“

Garšva žaidė su tuščiu stikliuku. Jis sukiojo jį tarp pirštų, lyg vilkiuką, kuris nesiduoda užsukamas.

„Man labai gaila, kad šitaip atsitiko“, – tarė jis tyliai.

„Ar jūs mylite Eleną?“ – paklausė inžinierius, vėl siurbdamas savo gėrimą.

„Labai“, – dar tyliau prisipažino Garšva.

„Jūs rimtai sergate?“

„Dar kartą eisiu pas daktarą. Paaiškės.“

Dabar inžinierius iškėlė du pirštus, ir Stevens sunešiojo stiklines ir stikliukus. „Mano vaikinai, matyt, turi neblogą liežuvį. Šis ponaitis jau vežlybesnis darosi“, pagalvojo Stevens, o sugrįžęs už baro, įpylė snūduriuojančiai žmogystai neapmokamą alaus stiklą.

„Ką jūs veiksite?“

Garšva neryžtingai žvilgtelėjo į kupiną stiklelį. Jis neturėjo kuo žaisti.

„Nesu romantikas. Todėl nešoksiu žemyn iš trisdešimt penktojo aukšto. Esu estetas, todėl ir nematydamas savęs, nenorėčiau, kad kiti matytų mane neestetiskai sutraiškytą.“

„Nejuokaukite. Ką jūs veiksite?“ – paklausė inžinierius, preciziškai maišydamas *scotch* su selteriu.

Garšvos pirštai lygino staltiesę. Jis įdėmiai pasižiūrėjo į alaus gėriko nugarą, jis pajuto šaltį rankų ir kojų pirštuose,

jis panoro išgirsti Elenos balsą, jis žinojo: jei išgers ketvirtąjį stiklėlį – tars ką nors šilto ir bejėgiško.

„Aš lauksiu.“

„Velnias, ko jis kruta!“, susijaudino Stevens ir įsipylė sau alaus.

„Mudu blogai pradėjome“, – tarė inžinierius, stebėdamas Garšvą nemirksinčiomis akimis. – „Šitaip prašnekėsime kelias valandas ir išsiskirsime nieko nepešę. Tarkit savo žodžius, aš savo – ir reziumuosime.“

„Nesu parengęs prakalbos. Gal ir be reikalo jus iškviečiau. Elena ir aš buvome sutarę. Prašysiu jūsų skyrybų. Bet... jūs žinote, kas atsitiko. Jau buvau išsižadėjęs moters dėl tų pačių priežasčių. Tenka išsižadėti Elenos. Tai bus paskutinis išsižadėjimas. Turbūt be reikalo susitikome. Atleiskite. Kažkoks atavistinis sąžiningumas tai padiktavo. Ir... man rodos, mudu galime išsiskirti, jei jūs neprieštarausite.“

Ir Garšva pakėlė stikliuką.

„Statyk atgal! Negerk“, – griežtai tarė inžinierius, ir Garšva pakluso.

„Tau reikia gydytis. Gulsi į ligoninę?“

„Nežinau. Daktaras nuspręs. Jis tepasakė: man teks mesti darbą.“

„Elena ir aš aplankysime tave. Ligoninėj arba namuose. Brūkštelk atviruką.“

Inžinierius išgėrė Garšvos *scotch*, jis užgėrė savuoju, jis atsikėlė. Linguodamas jis priėjo prie baro ir, žvilgterėjęs į snaužiančią žmogystą, tarė:

„Miega iš pat ryto?“

„Toks bomelis“, – paaiškino Stevens.

„Aš moku už viską.“

Inžinierius grįžo prie staliuko ir ištiesė Garšvai ranką.

„Sveik. Laimingai. Iki greito pasimatymo.“

„Sudiev.“

Juodu spaudė rankas. Centauras pralinksėjo sužinojęs kelią į gojų, jis dėkojo simpatyngam ir lieknam faunui. Saulės atspindžiai užkopė ant baro, ir jo veidrodžiuose išrikiuoti buteliai švietė lyg senobiniai minaretai.

Inžinierius paleido Garšvos ranką ir išėjo. Garšva stovėjo prie baro. „Na, ir *story*^{*}, nesusimušė!“, nustebo Stevens ir paklausė.

„Biznis O. K.?“

„O. K. Eisiu.“

„Bye^{**}. Ateik šeštadienį. Bus labsteriai^{***}. Užfundysiu.“

„Dėkui. Bye.“

„Bye.“

Garšva išėjo į gatvę ir stabtelėjęs žvalgėsi valandėlę. Kur dingo šunytis, kuris trynėsi į duris ir vizgino uodega?

* * *

Penkios minutės iki starto. Antanas Garšva palieka dėžutę. Jis žiūri į veidrodį. Baritonas dingo. Veidas nėra tapybinis. Bet yra žymės. Žali ruožai pagal nosį. Bet mano akys juda, aš jaučiuosi ne per blogiausiai. Elgreikiškasis kardinolas ne konkurentas. Jo rūbo raudonumas nykesnis nei mano uniformos. Aš pralinksėjau, ir man neberūpi eleniškoji atmosfera. Kva-pas? Elenos ar kurios kitos moters – koks skirtumas pagaliau? Ir siūbavimas.

* Istorija (*angl.*).

** Sutrump. angl. „goodbye“ (sudie).

*** Omarai (*angl.* lobster).

**ĮSIGYKITE
KNYGĄ DABAR**

obuolys.lt